

هزینه های آموزش و پرورش و نحوه محاسبه آنها

رسول داوودی^۱، میترا علی محمدی^۲، سمیرا طارمی^۳

۱ گروه مدیریت آموزشی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد زنجان، زنجان، ایران. rasoldr@yahoo.com

۲ گروه مدیریت آموزشی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد زنجان، زنجان، ایران. Mitra.alimohammadi@gmail.com

۳ گروه مدیریت آموزشی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد زنجان، زنجان، ایران. S_taremy@yahoo.com

چکیده

آموزش یکی از مهمترین نیازهای انسان برای رسیدن به کمال است. آموزش و پرورش از طریق تحولاتی که در رفتار فرد به وجود می آورد در رشد و پویایی فرهنگ جامعه نیز تاثیر عمیقی می گذارد در حقیقت میزان مشارکت مردم در فعالیتهای اقتصادی، اجتماعی و سیاسی که در تحول جامعه نقش اساسی دارد وابسته به سطح آموزش و پرورش آنان است (عمادزاده، ۱۳۸۲). محرک اصلی یا تقاضا برای آموزش پرورش در کشورهای در حال توسعه، میل به پیشرفت اقتصادی است و آموزش وسیله دسترسی به مشاغل پردرآمد است؛ باید فرایندهای اقتصادی را که از طریق آن چنین آرزوهایی تحقق می یابند و یا عقیم می مانند، بشناسیم. یکی از این فرایندهای اقتصادی بررسی و تجزیه و تحلیل هزینه های آموزش و پرورش و بررسی و مطالعه مفاهیم گوناگون " هزینه های آموزش پرورش " و تبیین، شناسایی و معرفی منابع و کانالهای تأمین این هزینه ها مالی است (خشوعی، ۱۳۷۰). از آنجا که هر سیاست آموزشی با توجه به هزینه های آن مورد ارزیابی قرار می گیرد، هزینه ها نقش بسیار مهمی در تصمیم گیری ها دارند. از سوی دیگر هزینه ها پایه و اساس قیمت ها را تشکیل می دهند، و قیمت ها عامل مهمی در تخصیص منابع کمیاب برای نیازهای نامحدود جامعه به شمار می روند. (عمادزاده، ۱۳۸۲) شناخت دقیق هزینه ها کمک میکند تا تصمیم های بهتری اتخاذ گردد و اقدامات مناسب تری صورت پذیرد. علاوه براین هزینه ها نقش اساسی در برآورد بازه اقتصاد ی آموزش دارند. این مطالعه تلاش دارد تا مفاهیم هزینه های آموزش پرورش و منابع تأمین این هزینه ها را مورد بررسی قرار دهد.

کلمات کلیدی: هزینه های آموزش پرورش، منابع تأمین هزینه های آموزش پرورش

مقدمه:

هزینه های آموزش و پرورش از جمله عوامل اساسی توسعه اقتصادی است و از سویی رقیب انواع هزینه های خدمات اجتماعی است و در واقع بخش عمده ای از ستون هزینه های کشور را

تشکیل می دهد. پس از جنگ جهانی دوم در بیشتر کشورهای جهان افزایش آن میزان از درآمد ملی که صرف آموزش و پرورش می شود نسبت به مخارج دیگر بالا نرفته است. در بیشتر کشورهای آسیایی و آفریقایی عقیده بر این است که همه هزینه های آموزش و پرورش - چون حق مردم است- بر عهده دولت می باشد. ولی در اروپا و آمریکا تعداد زیادی از مدارس در دست بخش خصوصی است که خود کمک بزرگی به کاهش هزینه های دولتی آموزش و پرورش به شمار می رود. فیلیپ کومبزر کتاب بحران جهانی آموزش و پرورش میگوید: "مساله هزینه آموزش و پرورش مشکل تمام کشورهای جهان است و تنها منحصر به کشورهای کمتر توسعه یافته نیست". (کومبزر، ۱۹۷۲)

همچنین ((آرتولوئیس)) هزینه های آموزش و پرورش را به دو دسته تقسیم کرده است:

۱- هزینه برای سرمایه گذاری ۲- هزینه تربیت به عنوان کالای مصرفی.

این هزینه ها نتیجه اش رضایت فرد است و یا جنبه سرمایه گذاری دارد که در آینده افزایش تولید را به دنبال خواهد داشت. تجارب بین المللی در سال های اخیر به اثبات رسانده که بهبود اوضاع اقتصادی در کشورهای نظیر ژاپن- آلمان- دانمارک- سوئد و کشورهای آسیایی چون: کره جنوبی و تایوان فقط به علت اصلاح آموزش و پرورش و سرمایه گذاری در آن امکان پذیر شده است. وود هال در کتاب تحلیل هزینه- منفعت و برنامه ریزی آموزشی آورده است که برنامه ریزی آموزشی از طریق تحلیل هزینه های آموزشی می تواند اولاً امکانپذیری برنامه های آموزشی را از لحاظ اقتصادی ارزیابی کند. دوما طرح دقیقی برای مخارج آموزشی در خلال هر یک از سالهای برنامه ریزی آموزشی تدوین کند و سوما هزینه ها و نتایج واقعی اقتصادی طرح های خاص را ارزیابی نماید. با توجه به موارد فوق می توان گفت: تحلیل هزینه های آموزشی وسیله ای مناسب برای مدیریت و برنامه ریزی آموزشی کارآمد فراهم می نماید و از این طریق است که می تواند در راه کسب و آموزش و پرورش بیشتر و بهتر از منابع موجود سهم قابل توجهی داشته باشد (وود هال، ۱۳۶۵).